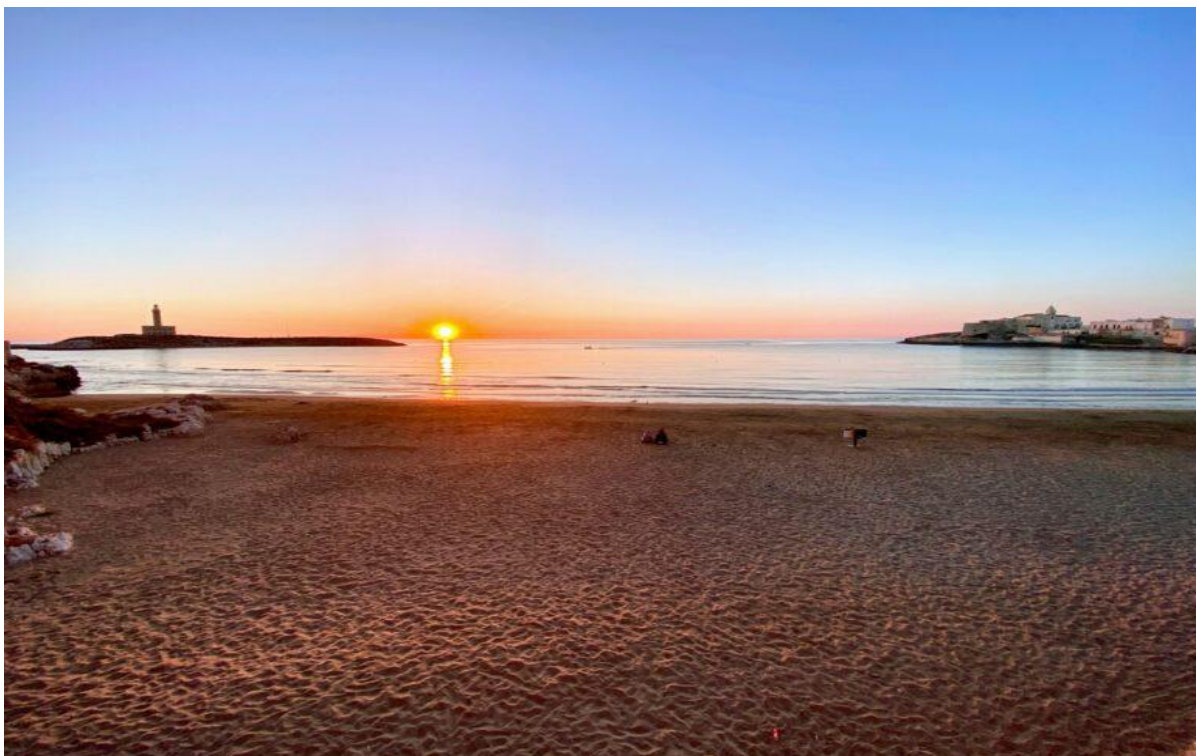

VAKANTIE MET EEN VLEUGJE ECONOMIE

Verhaal 1

Een groep studenten besloot samen op vakantie te gaan na een druk academiejaar. Hun bestemming: het zonnige Toscane. Niet met het vliegtuig of de auto, maar met de trein - een bewuste keuze, zowel omwille van het avontuur als het milieu. De reis voerde hen langs glooiende heuvels, wijngaarden en oude steden tot ze uiteindelijk aankwamen in een charmant kustplaatsje waar een vuurtoren trots uitkeek over de zee.

Hun verblijf was eenvoudig maar sfeervol: een klein huisje vlak bij het strand. Elke avond verzamelden ze daar met z'n allen rond een barbecue, waar ze verse vis en lokale specialiteiten grillden terwijl de zon langzaam in de zee zakte. De vuurtoren wierp zijn licht over het water, en de sfeer was zorgeloos en warm.

Overdag wilden ze meer zien van Italië. Ze huurden een auto om een daguitstap te maken naar Rome. De rit bracht hen over de autosnelweg, waar ze tol moesten betalen - iets waar niemand aan had gedacht, wat voor lichte paniek zorgde toen

ze hun kleingeld bij elkaar moesten schrapen. Eenmaal in Rome, werd de hectiek van de stad een spannend contrast met de rust van hun kustdorpje. Ze bewonderden het Colosseum, gooiden muntjes in de Trevifontein en aten gelato op elke straathoek.

's Avonds keerden ze moe maar voldaan terug naar hun verblijf aan zee. Terwijl de sterren verschenen boven het strand, besepte iedereen hoe bijzonder deze vakantie was - een mix van avontuur, vriendschap, cultuur en ontspanning die ze nooit zouden vergeten.

Allerlei soorten goederen

Bovenstaand verhaal doet al dromen van de vakantie die voor de deur staat. En waar je ook op vakantie gaat deze zomer, in binnen- of in buitenland; overall word je, vaak zonder het te beseffen, geconfronteerd met economie.

Neem nu de verschillende soorten goederen (en diensten) die in de economie circuleren. Al deze goederen kunnen worden ingedeeld in vier categorieën op basis van twee criteria: de uitsluitbaarheid en de rivaliteit.

Laten we beginnen met de vuurtoren van het idyllische kustplaatsje waar de studenten verblijven. Geen enkel schip kan worden uitgesloten van het gebruik van de vuurtoren want de lokale gemeente heeft hem een openbare functie gegeven, namelijk het scheepvaartverkeer veilig laten verlopen. De vuurtoren is niet-uitsluitbaar. Bovendien is het zo dat als een schip gebruik maakt van de vuurtoren om te navigeren, dit de mogelijkheid voor andere schepen niet vermindert. De vuurtoren is niet rivaliserend. Goederen die zowel niet-uitsluitbaar als niet-rivaliserend zijn noemen we publieke goederen. Dat is het eerste type goederen in de economie.

Daartegenover staan de private goederen. Denk maar aan het vlees en de vis voor de barbecue die de studenten in de lokale supermarkt kopen. Deze goederen zijn wel uitsluitbaar want de studenten moeten een prijs betalen om deze producten mee te kunnen nemen. Dit duidt op uitsluitbaarheid. Het vlees en de vis die zij kopen zijn bovendien niet meer beschikbaar voor andere consumenten. Dit wijst dan weer op rivaliteit.

De meeste goederen in de economie zijn private goederen. Bedrijven maken winst door deze private goederen op de markt te brengen.

Naast de twee types die hierboven aan bod kwamen zijn er nog twee andere types. Om te beginnen is er de tolautosnelweg naar Rome. Het is gemakkelijk om te begrijpen dat dit goed uitsluitbaar is want er dient tol te worden betaald. Anderzijds is deze tolautosnelweg niet-rivaliserend: er is genoeg capaciteit voor al het verkeer.

Dit type goederen noemen we clubgoederen.

Tenslotte belanden we weer op het strand. Dat is een vrij toegankelijk strand, dus niet-uitsluitbaar. De studenten merken dat er wel meer toeristen op het idee komen om 's avonds feestjes te organiseren. Het wordt al gauw een beetje "druk" met al die uitgelaten mensen. Het strand is dus rivaliserend.

Dit type goederen noemen we gemeenschappelijke goederen.

Verhaal 2

Na hun zonnige dagen aan de Toscaanse kust en het bruisende Rome, stapten de studenten weer op de trein - dit keer richting het noorden. Hun terugweg naar huis had nog één laatste tussenstop: Zwitserland.

Ze kozen ervoor om twee dagen door te brengen in de bergen, om de vakantie af te sluiten met frisse lucht en indrukwekkende natuur.

Ze verbleven in een knus hostel in een dal omringd door hoge pieken. Op de eerste ochtend namen ze een kabelbaan naar een bergtop waar het uitzicht hen de adem benam. De lucht was er ijl maar zuiver, en de stilte voelde als een luxe. Ze maakten een lange wandeling over bergpaden die zich slingerden langs alpenweiden en klaterende beekjes.

Tussen de bloemen en grazende koeien hielden ze halt voor een picknick. Op een kleedje deelden ze brood, kaas en chocolade, terwijl de zon hun huid verwarmde en de wind zacht door het gras streek. De eenvoud van dat moment maakte diepe indruk.

De volgende dag namen ze de trein naar Lausanne. De stad straalde elegantie uit, met haar stijlvolle boetieks en nette boulevards. Ze genoten van de contrasten: van ruige bergen naar chique etalages. En hoewel hun budget beperkt was, slaagden sommigen erin een paar mooie kleren te scoren – als aandenken aan een reis die hun horizon letterlijk en figuurlijk had verbreed.

De overheid als aanbieder

Een belangrijk deel van de publieke goederen bestaat uit goederen en diensten die worden aangeboden door de overheid. De vuurtoren uit verhaal 1 was een voorbeeld. Openbaar vervoer zoals de trein die de studenten namen om naar Italië te reizen is een tweede voorbeeld.

Deze goederen vullen een maatschappelijke behoefte in, een behoefte die de hele gemeenschap heeft dus. Zij worden daarom gefinancierd met belastinggeld.

Verhaal 3

Tijdens hun verblijf in Lausanne maakten de studenten volop gebruik van het openbaar vervoer om zich vlot door de stad te verplaatsen. De trams en bussen reden stipt en soepel door de heuvelachtige straten, en ze genoten van het uitzicht op het Meer van Genève terwijl ze zich verplaatsten tussen de wijken, winkels en bezienswaardigheden.

Op een middag, toen ze net op weg waren naar een restaurant voor de lunch, liep hun rit echter anders dan gepland. De tram waarin ze zaten kwam plots met een schok tot stilstand.

Ze dachten eerst dat de tram werd staande gehouden voor een controle op zwartrijden. Maar voorin klonken stemmen en luid geroep, en al snel werd duidelijk dat er iets ernstigs was gebeurd. Buiten verschenen politiewagens en brandweerwagens met loeiende sirenes.

De tram bleef meer dan een uur stil staan. Er werd gevraagd om te blijven zitten; de sfeer was gespannen maar beheerst.

Langzaam sijpelde informatie door: een auto was op een kruispunt op volle snelheid tegen de tram gereden. De bestuurder was een jonge man zonder rijbewijs, die de auto van zijn ouders had gestolen voor een roekeloze rit door de stad. Een joyrider, zoals de krant het later zou noemen. Wonder boven wonder raakte niemand zwaar gewond, maar de schade was aanzienlijk en de ontreddering groot.

Een paar dagen later, eenmaal weer thuis, lazen de studenten het nieuwsbericht online: de bestuurder had van de rechtbank een levenslang rijverbod gekregen. De ernst van de situatie drong toen pas echt tot hen door.

Ondanks dat voorval hadden ze ook mooie herinneringen aan Lausanne. Ze bezochten de universiteit, waar twee van hen plannen maakten om een master-na-masteropleiding te volgen. Ze waren onder de indruk van de campus, de moderne infrastructuur en de internationale sfeer. Het idee om na de zomer terug te keren als studenten in deze elegante stad gaf hun vakantie een toekomstgerichte afsluiting.